

Aan de hand van praktijkvoorbeelden schrijven drie dierenartsen over ziekten in de melkveehouderij. Dierenarts Toon Meesters uit Roosendaal, Hans Van Loo, dierenarts op de Buitenpraktijk van de Universiteit Gent in Merelbeke, en Jan Dijkhuizen van De Graafschap dierenartsen uit Vorden wisselen elkaar af bij een beschrijving van ziektebeeld tot behandeling.

Bloedtransfusie bij een **lebmaagulcus**

Op een zonnige zaterdagochtend belde een melkveehouder me op, omdat een melkkoe die vier weken ervoor gekalfd had, het niet goed deed. De koe was aan het begin van de lactatie heel goed opgestart, maar sinds een tijdje was ze niet echt fit. En nu was ze nog meer verzwakt.

Toen ik bij de koe aankwam, was het eerste wat opviel de donkere mest die aan de staart kleefde. De koe stond, was wat kortademig en had een wat lage lichaamstemperatuur. Bij verder klinisch onderzoek viel op dat de slijmvliezen zeer bleek waren. De hartslag was verhoogd. Na rectaal onderzoek kon ik vaststellen dat de mest zwart en plakkerig was. Op basis van deze symptomen stelde ik de diagnose van een bloedende lebmaagzweer.

Aangezien het dier sterk verzwakt was en duidelijk bloedarmoede had, besloot ik om een bloedtransfusie te doen. Na het uitkiezen van een gepaste donor, een rustige koe die niet drachtig was, tapte ik zeven liter bloed af. Dit bloed diende ik via een infusieslang aan de zieke koe toe. Daarna adviseerde ik de veehouder om het dier in een strobox te zetten en het genoeg rust te gunnen, van voldoende water te voorzien en alleen smakelijk hooi te geven.

De volgende dagen knapte de koe stilaan op en de zwarte mest was verdwenen. De koe had geluk en is blijven leven. Vaak kent een dergelijk geval echter een verkeerde afloop. Haar productie is jammer genoeg nooit meer op normaal niveau gekomen.

De medische term **lebmaagulcus**

Een lebmaagulcus of -zweer is een letsel van de wand van de lebmaag. Het komt voor bij zowel kalveren en jongvee als volwassen koeien. Afhankelijk van de diepte van het letsel zijn de gevolgen en de symptomen meer of minder ernstig.

In veel gevallen worden lebmaagzweren niet opgemerkt, omdat ze zonder symptomen aanwezig kunnen zijn. Indien het dier wel ziekteverschijnselen vertoont, doen deze vaak denken aan scherp in de maag (pijn, daling in de melk, stijfheid, verhoogde buikspanning). Als de aantasting van de wand gepaard gaat met een bloeding, kunnen de dieren door het plotse bloedverlies acuut sterven. In andere gevallen veroorzaakt zo'n bloeding melena, een zwarte plakkerige mest als gevolg van de vertering van het vrijgekomen bloed. Bij de meest extreme vorm van een lebmaagzweer wordt de

lebmaagwand geperforeerd en komt de lebmaaginhoud in de buikholte terecht, met een lokale of zelfs uitgebreide buikvliesontsteking tot gevolg.

Het ontstaan van lebmaagzweren bij volwassen koeien hangt vermoedelijk van meerdere factoren af. Hoogenergetische, zure rantsoenen met een fijne structuur en transitieziekten, zoals slepende melkziekte, lebmaagverplaatsingen, mastitis en baarmoederontstekingen, zouden belangrijke risicofactoren zijn. Het wordt dan ook meestal gezien bij hoogproductieve dieren de eerste zes weken na het kalven. Ook stress wordt als mogelijke risicofactor genoemd. Een goede transitieperiode met een uitgebalanceerd rantsoen waarbij de dieren zo weinig mogelijk stress ondervinden, is dus zeer belangrijk in de preventie.